

EL PUNT AVUI - SOCIETAT

BARCELONA - 31 gener 2021

CONCEPCIÓ HUERTA

SECRETÀRIA DE L'ASSOCIACIÓ BÍBLICA DE CATALUNYA

“La Bíblia encara és el llibre més venut del món”

Concepció Huerta, aquest dimecres, a la cripta de la Sagrada Família, on es va fer l'acte central de la V Setmana de la Bíblia JOSEP LOSADA.

MIREIA ROURERA - BARCELONA

La Bíblia és un pilar de la societat occidental. Europa no s'entén sense l'empremta d'aquesta tradició judeocristiana

L'economia ha de posar l'home al centre. Ho diu la doctrina social de l'Església, que es basa en els principis de la Bíblia

Sant Jeroni va traduir la Bíblia al llatí vulgar (la Vulgata), que va ensenyar a llegir i escriure a Europa durant mil anys

Del 24 al 29 de gener s'ha celebrat la V Setmana de la Bíblia, que ha dut com a lema “Sortim a sembrar la Paraula”. Les diòcesis catalanes han aprofitat aquest paraigua per organitzar actes amb la intenció de donar l'oportunitat de descobrir o de redescobrir el text bíblic. Amb el patrocini de la Conferència Episcopal Tarraconense (CET), la Setmana de la Bíblia la promouen, cada any, l'Abadia de Montserrat, el Centre de Pastoral Litúrgica, l'editorial Claret, Ràdio Estel-Catalunya Cristiana i, per descomptat, l'Associació Bíblica de Catalunya.

La Bíblia encara és el llibre més venut de la història de la humanitat?

És el llibre dels llibres, i encara és el més venut i el més traduït a més llengües. Cada any, se'n venen milions d'exemplars.

També a casa nostra?

També, tot i que diria que des que tenim la Bíblia Catalana Interconfessional (BCI) en una aplicació per a ordinador i mòbil (en què pots llegir, consultar i descarregar-te en qualsevol moment el text que t'interessi), la venda del llibre en paper ha minvat una mica. Aquesta Bíblia *en xarxa* s'afegeix als diferents formats que ja teníem de la BCI que es va publicar el 1993: el model estàndard, un altre model amb la lletra una mica més grossa, el model que en diem de la comunitat i la de butxaca.

Aquí a Catalunya, quina és la Bíblia que es llegeix més? Perquè, a banda de la BCI, tenim la de Montserrat.

La que té més sortida, en aquests moments, és la Bíblia Catalana Interconfessional, perquè és la traducció més recent. La de Montserrat és un clàssic! Molts hem memoritzat el text a través dels cants i la tenim de referència.

En què es diferencien l'una de l'altra?

En el llenguatge: la BCI està més actualitzada. La de Montserrat ha estat molt important en la nostra història i ha donat una empremta al país a través dels cants. Ha fixat un text que molta gent, sobretot gran, és el que té al cap.

Des de quan tenim Bíblia en català?

En la segona meitat del segle XIV, cap als anys 1370-1380, dues cultures europees, l'anglesa i la catalana, comencen a tenir Bíblia pròpia i s'afegeixen a les cultures francesa i alemanya, que ja la tenien. La llengua catalana es va convertir, ja fa set segles, en llengua plenament bíblica, en què ha estat traduïda tota la Bíblia. El 1478, a València s'imprimeixen 600 exemplars de la que es coneix com la Bíblia Valenciana. Després de l'alemany, el neerlandès i l'italià, el català es converteix en la quarta llengua europea amb una Bíblia impresa en la nova tecnologia que va inventar Gutenberg.

Per què s'ha de llegir la Bíblia?

Es pot llegir per molts motius: per un interès cultural, perquè aporta moltes dades històriques de la història de mig Orient, per interès lingüístic, perquè hi ha tota mena de gèneres literaris, poesia, cartes, narracions històriques, mites... Després, el motiu més important, el que fa comprendre més el missatge i el contingut, és la lectura des de la perspectiva de la fe. Llegir la Bíblia des de la fe et dona una comprensió que va més enllà de si el teu interès és purament cultural. És un llibre que tot allò que narra sempre té els ulls posats a la terra però des d'una dimensió transcendent. Rafael Argullol, en la presentació de la Bíblia de Butxaca, va dir una cosa molt bonica: "El text bíblic educa la sensibilitat." Penso que té raó.

A l'Antic Testament, hi ha textos de què convé conèixer el context, la situació històrica, què pretenien els autors. S'ha de tenir en compte que el que diem, la paraula de Déu, està vehiculada per la paraula humana, sotmesa a la condició humana.

La nostra societat no es comprèn sense la Bíblia?

La Bíblia és un pilar de la societat occidental. La història d'Europa no s'entén sense l'empremta del missatge d'aquesta tradició judeocristiana. No s'entenen la societat, els costums, les tradicions ni l'art. La pintura, la música, la literatura, el cinema... no es poden comprendre sense la Bíblia. És un text que ha deixat empremta en moltes dimensions de l'existència humana, que ens ha fet com som.

Com encaixa la Bíblia en el món d'ara?

Considero que l'Església catòlica ha fet una cosa genial, que és que ha complementat el text bíblic amb tot un pensament social, la doctrina social de l'Església. És a dir: aquesta Bíblia ha estat pensada durant segles, generació rere generació, en relació amb l'aplicació del seu missatge en cada moment històric concret. Això és el que possibilita que el missatge de la Bíblia arribi a la gent. Quan diem que hem d'ajudar els pobres i desvalguts, què estem dient? Des del punt de vista de la fe, diem que tots tenim un mateix pare, som germans. Però més enllà d'això, què vol dir? Doncs que hem de treballar perquè el destí universal dels béns de la terra arribin a tothom, perquè tothom pugui viure amb dignitat, pugui créixer culturalment i també tènicament, hem de treballar per la llibertat, per una política que estigui al servei dels homes, per una economia que tingui l'home com a centre... I això és la doctrina social de l'Església, que es basa en els grans principis de la Bíblia.

Què podem agafar de la doctrina social de l'Església en un moment com l'actual, davant aquesta crisi tan profunda?

La pandèmia no ens l'esperàvem ni sabem com moure'ns davant aquesta situació, però el que sí que sabem segur és que causa molt sofriment. En una conferència amb motiu de la Setmana de la Bíblia, el pare Agustí Borrell va fer una meditació titulada *Llegir l'Evangelí de Marc en temps de pandèmia*, en què va analitzar què ens diu el text, en aquest cas del Nou Testament, sobre el sofriment i la responsabilitat que tenim. I ens va fer reflexionar sobre el fet que nosaltres som responsables de l'ús que hem fet de la terra i que cal veure que hi ha una altra manera de viure sense que hagi de ser fent un desgast tan desmesurat dels béns de la natura. Els interessos que dominen en aquesta societat sovint enfosqueixen aquesta dimensió, i cada vegada estic més convençuda que les persones tenen una necessitat de transcendència, de viure en profunditat. Des del punt de vista de la fe, Déu ens ha fet per viure en profunditat, no amb superficialitat.

El papa Francesc no para d'alertar que cal canviar de manera de viure, que cal apostar per una economia sostenible i rebutja el capitalisme salvatge actual.

La doctrina social de l'Església ha anat pensant, a partir d'aquests principis que trobem en el text bíblic, en cada moment històric. I el papa, que sens dubte és la primera autoritat moral del món, en això ha estat molt lúcida, perquè va escriure

el *Laudato Si*, ara ja fa cinc anys, avançant-se al que veiem que està passant ara. Quan algú et diu que l'origen d'aquesta pandèmia pot estar en un mal ús que hem fet de la natura, perquè hem estat nosaltres que hem arrabassat espais que no ens pertoquen, doncs potser hi hem de reflexionar. El papa ens demana que hi pensem, i no només parla de l'ecologia de la natura, sinó que també parla d'una ecologia humana, de l'ecologia personal, de com hem de viure.

El papa interpel·la a tothom, tot i que la gent jove cada cop coneix menys la Bíblia i la religió. Què en pensa?

És possible, però si observes la història veus que va una mica com un pèndol: quan s'arriba al punt d'una vida superficial, que en el fons no agrada a ningú, quan els joves es troben sense feina, sense motivacions, quan no tenen on agafar-se... al final hi ha una reacció d'anar buscant, i això duu a buscar la transcendència. També hi ha una cosa: que els mitjans de comunicació no ajuden, no es parla d'ètica. I de coses de religions només quan hi ha coses dolentes. S'ha de dir també que hem passat una generació que ha menystingut la formació religiosa, i en menystenir la religió, aquests valors que molts vam aprendre no els han transmès, per això ara molts joves no els tenen. Això és una cadena, tot i que crec que l'Esperit actua i acaba sortint a l'encontre de tothom que encara no ha estat cridat. Això tampoc vol dir que nosaltres ens n'hàgim de rentar les mans.

Per això es fa la Setmana de la Bíblia?

Doncs sí, per posar en relleu la centralitat de la Paraula. Aquest any de pandèmia, hi ha hagut actes cada dia de la setmana, molts en xarxa. La idea és apropar la Bíblia a persones que no hi han tingut contacte, donar-los una oportunitat. Expli-cava abans la conferència que va fer Agustí Borrell; doncs n'hi va haver una altra de molt interessant, la de Joan Ferré parlant de sant Jeroni, una figura que, des del punt de vista cultural d'Europa, és cabdal, perquè va traduir la Bíblia al llatí vulgar, la que es coneix com la Vulgata, l'obra més important de la història cultural d'Europa, perquè Europa va viure mil anys llegint i escrivint el llatí i escrivint que va crear sant Jeroni.

Aquest 2020, ha fet 1.600 anys de la mort de sant Jeroni.

Va morir el 420. Era un entusiasta de Ciceró. Diu que una nit, en un somni, li van preguntar per la seva identitat, i ell va dir: "Soc cristià." El qui li ho preguntava li va dir: "Mentider! Tu ets un ciceronià." Llavors és quan va prendre consciència que aquell llatí que a ell li agradava tant no servia per transmetre la paraula de Déu. Per això es va proposar fer-ne la revisió al llatí vulgar. Va rebre l'encàrrec del papa Damas, de qui era secretari, i va traduir la Bíblia al llenguatge vulgar, perquè l'entengués tot el poble. Sant Jeroni ha ensenyat a escriure i a llegir a Europa durant més de 1.000 anys.

Quin text de la Bíblia ens recomanaria en un moment com l'actual?

El meu text preferit és el pròleg de l'Evangeli segons Joan. M'agrada, sobretot, sentir-lo recitar. Quan parla de la Paraula, que es refereix a Jesús, a Déu encarnat, diu: "Per ella tot ha vingut a l'existència, i res del que existeix no ha vingut sense ella." Quan parla d'aquest "res", no pots pensar només en les coses boniques i que

van bé, també hi entra el pecat del món, el mal en el món. I ha vingut per ell, perquè ell ho salvi, ho humanitzi. És la llum del món que la foscor no ha pogut ofegar. I diu també: “La Paraula s’ha fet carn.” Carn. A vegades, traduïm “s’ha fet home”, i no. És “s’ha fet carn”, que vol dir que la Paraula s’ha encarnat, ha agafat tots els condicionants de l’home, de la humanitat.

Amb vocació de país

Concepció Huerta, llicenciada en teologia en l’especialitat de sagrada escriptura per la Facultat de Teologia de Catalunya (FTC), és la secretària de l’Associació Bíblica de Catalunya, que va néixer per agrupar els biblistes de l’àrea lingüística catalana de les diferents confessions cristianes. L’entitat es defineix així: “L’òrgan col·legial de la nostra Conferència Episcopal Tarraconense per a l’exercici, al nostre país, de l’apostolat bíblic en les seves diverses manifestacions i possibilitats.” Secretària acadèmica de la FTC, Huerta és també membre del patronat de la Fundació Doctor Albert Bonet.